

คู่มือการนิเทศภายในแบบคู่สัญญา (Buddy Supervision)

โรงเรียนหานโพธิ์พิทยาคม

อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

การนิเทศการศึกษาเป็นหัวใจหลักของการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพให้ผู้เรียนมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำระบบการนิเทศภายในเข้ามาใช้ควบคู่กับการบริหารอย่างจริงจัง เป็นระบบครบวงจร และในการพัฒนาการเรียนการสอนทางโรงเรียนได้นำระบบการนิเทศแบบ คู่สัญญาเข้ามาใช้ในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นรูปแบบที่ครูสามารถพัฒนาตนเองและพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพยิ่งเพราะเป็นการสร้างระบบที่ครูจะได้ร่วมกันจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และปรับปรุงคุณภาพงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ครูจะได้ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอนอันส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร

คู่มือนี้เป็นแนวทางหรือทิศทางในการดำเนินการนิเทศแบบคู่สัญญา (Buddy Supervision) เพื่อให้ครูคู่สัญญา(Buddy Supervision) จะได้ นำไปใช้ในการนิเทศซึ่งกันและกันโดยจะทำการนิเทศภาคเรียนละ ๔ ครั้ง มีระบบการนิเทศ ออกเป็น ๔ ขั้นตอน คือ การนิเทศก่อนสอน นิเทศขณะปฏิบัติการสอน นิเทศหลังสอน และการ สรุปผลการนิเทศการสอน และจะได้บันทึกผลการนิเทศ สรุปผลการนิเทศ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการสอนของตนเองต่อไป

ทางโรงเรียนขอขอบคุณคณะกรรมการที่ได้จัดทำคู่มือการนิเทศนี้ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจหลักของการนิเทศแบบคู่สัญญา (Buddy) ที่ครูจะได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

คณะผู้จัดทำ

โรงเรียนห่านโพธิ์พิทยาคม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความเป็นมา	๑
วัตถุประสงค์ของการนิเทศ	๒
เนื้อหาของการนิเทศ	๒
กระบวนการนิเทศ	๓
วิธีการนิเทศ	๓
ผู้นิเทศการเรียนการสอน	๕
ระยะเวลาการนิเทศ	๕
ปัจจัยเอื้อสำหรับการนิเทศ	๕
เครื่องมือการนิเทศ	๖

คู่มือการนิเทศแบบคู่สัญญา (Buddy Supervision) โรงเรียนห่านโพธิ์พิทยาคม

ความเป็นมา

การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการที่ช่วยกระตุ้น เร่งเร้า ให้ครูมีความตื่นตัวที่จะปรับปรุง การเรียน การสอนให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการนิเทศจากภายนอกหรือการนิเทศภายใน ก็ตาม เพราะการนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยเหลือครูพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศการสอนช่วยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน สถานศึกษา กระบวนการเรียนการสอนจะถูกพัฒนาให้ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอการนิเทศ การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่ง ที่มีระบบการชี้แนะ แนะนำ และให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครู ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยแบ่ง “กระบวนการ” ใน การทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและเป็นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน โดยผ่านตัวกลาง คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา (เยาวพา เดชะคุปต์. ๒๕๔๒: ๘๕)

การนิเทศแบบคู่สัญญา (Buddy Supervision) เป็นการนิเทศอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความ น่าสนใจ เนื่องจาก เป็นการนิเทศโดยตรงที่เปิดโอกาสให้ครู ๒ คน ได้ดึงเอาศักยภาพทางการสอนที่มี อยู่ในตัวของแต่ละคนออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยเริ่มจากการจับคู่สัญญาเพื่อสร้างมิตรสัมพันธ์ อันดีต่อกัน และใช้สัมพันธ์ภาพอันดีนี้เป็นตัวนำไปสู่กิจสัมพันธ์หรือความสำเร็จในการทำงานอันได้แก่ การนิเทศการสอน โดยทั้ง ๒ ฝ่ายต่างสัญญาต่อกันว่า จะทำหน้าที่เป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนภาพให้อีกฝ่ายหนึ่ง ได้เห็นจุดเด่นและจุดด้อยในการสอนของแต่ละคน รวมทั้งเปิดใจพร้อมที่จะนำ จุดเด่นและจุดด้อยของแต่ละฝ่ายมาวิเคราะห์วิจารณ์ เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาการปรับปรุง หรือพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ตามหลักสูตร อย่างมีประสิทธิภาพ (บุรชัย ศิริมหา สาคร. ๒๕๔๕: ๑๒๕) ดังนั้น การนิเทศการสอนแบบคู่สัญญาจึงเป็นการนิเทศที่เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

จากผลการสำรวจและการประเมินการประกันคุณภาพภายใน (SAR) ของโรงเรียนห่านโพธิ์พิทยาคม เอง พบว่า โรงเรียนมีปัญหาด้านคุณภาพของการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียน ตกต่ำ และผู้เรียนบางส่วนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นอกจากนี้ ผลของการประเมินการประกันคุณภาพภายนอกรอบที่ ๓ ปี ๒๕๕๖ โดยสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) สรุปว่า โรงเรียนห่านโพธิ์พิทยาคม มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพ “ไม่รับรอง” โดยสาเหตุสำคัญทำให้ไม่ผ่าน การประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่ ๓ เนื่องมาจากมีจำนวนนักเรียนที่มีผลการเรียนติด ๐ จำนวนมาก และผลการเรียนเฉลี่ยยังอยู่ในระดับปรับปรุง

จากปัญหาดังกล่าวโรงเรียนห่านโพธิ์พิทยาคม จึงสนใจที่จะพัฒนาบุคลากรโดยใช้ กระบวนการนิเทศแบบคู่สัญญา (Buddy Supervision) ในเรื่องของการออกแบบการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา ซึ่งจะทำให้ครูมีความสัมพันธ์ที่ดีและมีความจริงใจต่อกันใน การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองให้มีประสิทธิภาพ และนำความรู้ไปใช้ในการ ปฏิบัติงานในวิชาชีพ ซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนที่ดีขึ้น ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้

๑. วัตถุประสงค์ของการนิเทศ

๑. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ

๒. เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อันจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร

๒. เนื้อหาการนิเทศ

๑. การออกแบบการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่เป็นระบบที่นำมาใช้ในการศึกษาความต้องการของผู้เรียนและปัญหาการเรียน การสอนเพื่อแสวงหาแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียน การสอน การเสริมสร้างให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ รู้เป้าหมายการจัดการศึกษา และหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถสร้างพัฒนาและประเมินหลักสูตร มีความรอบรู้ในเนื้อหาสาระ เป้าหมายของการออกแบบการเรียนการสอน คือ การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

๒. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมให้ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การรู้จักผู้เรียนให้ครอบคลุมอย่างรอบด้าน และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปเป็นพื้นฐานการออกแบบหรือวางแผนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับผู้เรียน ได้แก่ การจัดการบรรยากาศ จัดกิจกรรม จัดสื่อและเทคโนโลยี จัดสถานการณ์ ฯลฯ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ สภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและนำผลมาประเมินปรับเปลี่ยนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

๓. การสร้างนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน การส่งเสริมให้ครูสร้าง พัฒนา วิจัยสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ใหม่ ๆ หรือการพัฒนาต่อยอดจากสิ่งใด ๆ แล้วทำให้การศึกษาหรือการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีขึ้นกว่าเดิม ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนเปลี่ยนแปลงในการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว มีแรงจูงใจในการเรียน ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สูงสุดกับผู้เรียน

๔. การวัดและประเมินผล การส่งเสริมให้ครู มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถนำแนวทางไปปฏิบัติและพัฒนาการวัดผลและประเมินผลในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลการเรียน การวัดผลและประเมินผลอิงมาตรฐาน การเรียนรู้ แนวทางการประเมินตามสภาพจริง การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน การประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมิน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การตัดสินผลการเรียน

๕. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจการ และความสามารถนำแนวทางไปปฏิบัติ การส่งเสริม การป้องกันและการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา โดยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานพัฒนานักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง พัฒนาตนเองตามศักยภาพ และมีความสุขในการเรียน และเน้น ในด้านการพัฒนาทักษะทางวิชาการ

๓. กระบวนการนิเทศ

๑. สร้างวัฒนธรรมและค่านิยมในการนิเทศภายใน การสำรวจความต้องการของครูด้าน การนิเทศแล้วพบว่า ครูมีความต้องการให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงได้สร้างวัฒนธรรมและค่านิยมแก่ครูให้มีความตระหนักในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยกระบวนการนิเทศ และสร้างกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๒. กระบวนการมีส่วนร่วมในการนิเทศ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการนิเทศ ซึ่งมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศแบบมีส่วนร่วมเป็นการทำงานอยู่บนพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับหลักการนิเทศ หลักการเรียนรู้ร่วมกัน หลักการทำงานเป็นทีม หลักการทำงานอย่างเป็นระบบ และหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓. กระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA กับกระบวนการนิเทศภายใน เป็นกระบวนการพัฒนาคนในองค์กร พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในงานพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ช่วยประสานงานและความร่วมมือให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างงานทุกงานที่เกี่ยวข้อง มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ ๑ (Plan) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการและวางแผน

ขั้นที่ ๒ (Do) ปฏิบัติการนิเทศ

ขั้นที่ ๓ (Check) การประเมินผลการนิเทศ

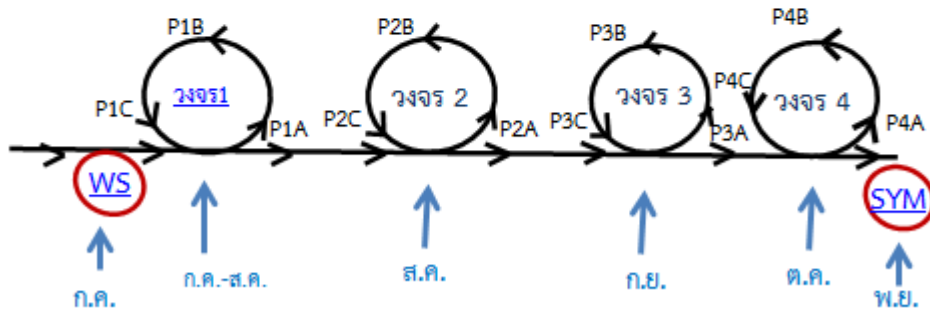
ขั้นที่ ๔ (Act) การทบทวนปรับปรุงการนิเทศ

๔. รูปแบบการนิเทศ

การนิเทศแบบคู่สัญญา การนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา (Buddy Supervision) คือ การนิเทศโดยตรงที่เปิดโอกาสให้ครู ๒ คน ได้ดึงเอาศักยภาพทางการสอนที่มีอยู่ในตัวของแต่ละคน ออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมด้วยได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ เป็นต้น โดยเริ่มจากการจับคู่สัญญา เพื่อสร้างมิตรสัมพันธ์อันดีต่อกัน และใช้สัมพันธ์ภาพอันดีนี้เป็นตัวนำไปสู่กิจสัมพันธ์หรือความสำเร็จในการทำงาน มีรูปแบบ ๔ ขั้นตอน ดังนี้

การนิเทศครูโรงเรียนห่านโพธิ์พิทยาคม โดยใช้รูปแบบคู่สัญญา (Buddy)

รูปภาพที่ ๑ แผนภูมิแสดงรูปแบบการนิเทศแบบคู่สัญญา (Buddy)

รูปภาพที่ ๒ แผนภูมิแสดงรูปแบบรายละเอียดวงจรการนิเทศแบบคู่สัญญา (Buddy)

วิธีการดำเนินการนิเทศ

ขั้นที่ ๑ (Plan) ในกิจกรรม Work Shop เป็นการเสนอแนวคิดและการสร้างศรัทธา การนำรูปแบบการนิเทศแบบคู่สัญญามาใช้ ในการพัฒนาการเรียนการสอน เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญาให้ครูได้เข้าใจ มีขั้นตอนดังนี้

๑. ผู้บริหารโรงเรียนประชุมคณะครูเพื่อเตรียมบุคลากรในการนำรูปแบบการนิเทศแบบคู่สัญญาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญาให้ครูได้เข้าใจสร้างทัศนคติที่ดีต่อกัน ให้ความจริงใจซึ่งกันและกัน มีการพบปะพูดคุยเพื่อพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จะนำไปประยุกต์ในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูร่วมกันคิดและวางแผน วิเคราะห์สภาพปัญหา ข้อดีข้อด้อยในการจัดการเรียนการสอนเพื่อกำหนดเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน

๒. เมื่อครูยอมรับหลักการแล้ว ให้ครูที่จัดกิจกรรมเรียนรู้วิชาเดียวกันเดียวกัน/ต่างกลุ่มสาระ จับคู่สัญญา (Buddy)

๓. ครูคู่สัญญาสนทนาปรึกษาหารือเกี่ยวกับประเด็นที่สนใจ หรือประเด็นที่เป็นปัญหาเพื่อกำหนดข้อตกลง นัดหมายการสังเกตในห้องเรียน พร้อมบันทึกการนัดหมายของแต่ละคู่ลงในแบบฟอร์มของงานนิเทศ

๔. ครูคู่สัญญาทำแผนการจัดการเรียนรู้และทำความเข้าใจเครื่องมือในการสังเกต การจัดการเรียนรู้อีก

๕. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในแบบคู่สัญญา

ขั้นที่ ๒ (Do) ดำเนินกิจกรรม เป็นการนิเทศก่อนสอนจริง ให้ครูที่เป็นคู่สัญญานำแผนการจัดการเรียนรู้มาเล่ากระบวนการ ขั้นตอน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเองให้คู่สัญญา (Buddy) ฟัง ในขณะที่อีกคนหนึ่งเป็นผู้เล่าคู่สัญญาอีกคนต้องเป็นผู้ฟังที่ดี ไม่พูดแทรกหรือพูดขัด ต้องตั้งใจฟังอย่างลึกซึ้ง เมื่อผู้พูดพูดจบก็ให้คู่สัญญาสะท้อนคิด และให้ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่ การพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการสอน โดยอาจจะมีผู้บริหาร หรือหัวหน้ากลุ่มสาระ หรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการเข้าร่วมด้วย มีขั้นตอนดังนี้

● ขั้น Plan

๑. ครูที่เป็นคู่สัญญาคนที่ ๑ ทำหน้าที่เล่ารูปแบบ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อีกของตนเองให้คู่สัญญาคนที่ ๒ ฟัง ตั้งแต่ต้นจนจบ โดยที่ครูคู่สัญญาคนที่ ๒ ตั้งใจฟังโดยไม่พูดขัด หรือพูดแทรก

๒. ครูคู่สัญญาคนที่ ๒ ทำการบันทึกข้อมูลลงในแบบสังเกตก่อนการสอน/จัดกิจกรรมการเรียนรู้อีกคู่สัญญา และสะท้อนผล ความคิดเห็นให้คู่สัญญาคนที่ ๑ ฟัง

๓. ครูคู่สัญญาร่วมกันวิเคราะห์วิจารณ์จุดเด่นจุดด้อยของกันและกัน (ตามนัดหมาย) เพื่อนำจุดเด่นของแต่ละคนมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และช่วยกันปรับปรุงแก้ไขจุดด้อย

๔. ครูคู่สัญญานำจุดเด่น ข้อเสนอแนะของคู่สัญญาไปปรับแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้อีก บูรณาการ เพื่อสร้างนวัตกรรมหรือแนวทางแก้ปัญหาในรูปแบบใหม่ ในวิชาเดิมหรือในบทเรียนต่อไปและนำไปสู่การสอนจริง

● ขั้น (Do)

เป็นการทำการเรียนการสอนจริงในชั่วโมงเรียน โดยมีคู่สัญญาเข้าไปร่วมสังเกตการสอน ตามที่นัดหมายกันไว้ โดยอาจจะมีผู้บริหาร หรือหัวหน้ากลุ่มสาระ หรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการเข้าร่วมด้วย มีขั้นตอนดังนี้

๑. ครูที่เป็นคู่สัญญา (Buddy) จะนำแผนการจัดการเรียนการสอน นวัตกรรม ที่ได้ปรับปรุงแล้วมาสอน

๒. ครูคู่สัญญา (Buddy) เข้ามาร่วมสังเกตการสอนแล้วบันทึกข้อมูลในแบบสังเกตการสอนของครูคู่สัญญา แล้วสรุปผลการการสอนสังเกต (ด้านครู/ผู้เรียน/บรรยากาศ) โดยไม่เข้าไปรบกวน หรือแสดงความคิดเห็น หรือยุ่งเกี่ยวกับการสอนของผู้ที่ทำหน้าที่สอน

- **ขั้น See**

เป็นการนิเทศหลังสอนหรือสะท้อนคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคู่สัญญาที่ทำหน้าที่สอน และทำหน้าที่สังเกตการณ์สอน หรือผู้ร่วมเข้าสังเกตการณ์สอน หลังจากการสอนเสร็จ (ควรดำเนินการทันทีที่สอนเสร็จ) มีขั้นตอนดังนี้

๑. คู่สัญญา (Buddy) ที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนเล่าถึงความพึงพอใจ ความสำเร็จ ของตนในการสอน ให้คู่สัญญาฟัง

๒. คู่สัญญา (Buddy) ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ฟัง สะท้อนคิดผลการสังเกตการสอนให้คู่สัญญาฟัง (ด้านครู/ผู้เรียน/บรรยากาศ) หากมีผู้บริหาร /หัวหน้ากลุ่มสาระ/หัวหน้าวิชาการ เข้าด้วยก็ให้สะท้อนคิดไปที่ละคนจนครบ ภายใต้อกรอบ ๔ คำพูด คือ “สิ่งที่ทำ ผลที่เกิด บทเรียนที่ได้ สิ่งที่จะทำต่อไป”

๓. ครูคู่สัญญา และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หากยังไม่ บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ คู่สัญญาต้องกลับไปค้นคว้าหาความรู้หรือแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นเพิ่มเติม เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และใช้แก้ปัญหาพร้อมกันอันจะนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาใหม่ ถ้านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามจุดประสงค์ มาตรฐานและตัวชี้วัด แล้วคู่สัญญาควรแสดงความยินดีร่วมกัน เพื่อเป็นขวัญกำลังใจและเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน

เครื่องมือในการนิเทศ

๑. แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน

๒. แบบวิเคราะห์การสังเกตการสอน

การประเมินผลการนิเทศแบบคู่สัญญา

๑. การสังเกตการสอนโดยคู่สัญญาผลักกันทำการสอนและการใช้เครื่องมือ

๒. การตรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ขั้นที่ ๓ (Check) เป็นการติดตามผลการดำเนินการตามวงจร เดือนละ ๑ ครั้ง ตามปฏิทินกรนิเทศภายใน

ขั้นที่ ๔ (Act) เป็นการสรุปผลการนิเทศภายในแบบคู่สัญญา (Buddy)และนำผลไปวางแผนพัฒนาต่อไป โดยครูเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรม “Sumposium” ภาคเรียนละ ๑ ครั้ง มีขั้นตอนดังนี้

๑. ผู้บริหารชี้แจง ทบทวนรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม

๒. ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนิเทศภายในแบบคู่สัญญา (Buddy) ยินพุดแต่ละคน

ภายใต้อกรอบ ๔ หัวข้อ คือ

๑. สิ่งที่ทำ

๒. ผลที่เกิด

๓. บทเรียนที่ได้

๔. สิ่งที่จะต้องทำต่อไป

๕. ผู้นิเทศการเรียนการสอน

ผู้นิเทศการเรียนการสอน คือ บุคคลที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ทำหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นเรื่องกระบวนการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้นิเทศการสอนของครูสามารถแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ คณะกรรมการนิเทศภายในของสถานศึกษา ผู้มีส่วนร่วมจากภายนอก และฝ่ายบริหาร

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา

๑. ทำหน้าที่เป็นผู้เสนอแนวคิดใหม่ๆ ซึ่งจะนำมาใช้ปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้และ ทำทนายให้ครูทดลองนำไปปฏิบัติ
๒. ให้การสนับสนุนครูในด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ หนังสือหรือเอกสารประกอบการ ค้นคว้า รวมทั้งให้ขวัญกำลังใจครูด้วยการเสริมแรงแบบต่าง ๆ
๓. ไม่เข้าไปก้าวกายหรือแทรกแซงการทำงานของครูมากเกินไปจนเกินความจำเป็น หรือทำให้ครูเกิดความรู้สึกว่าการนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นการตรวจจับผิด

บทบาทของคู่สัญญาในฐานะผู้นิเทศการสอนและผู้รับการนิเทศ

๑. คู่สัญญาต้องเป็นบุคคลที่มีกัลยามิตรต่อกัน
๒. คู่สัญญาต้องเปิดใจรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
๓. คู่สัญญาต้องมีความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล
๔. คู่สัญญาจะต้องหมั่นแสดงความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ

๖. ระยะเวลาการนิเทศ

๑. นิเทศทั้งในเวลาและนอกเวลาที่ทำการสอน
๒. นิเทศในเวลาที่ทำการสอน เดือนละ ๑ ครั้ง

๗. ปัจจัยเอื้อสำหรับการนิเทศ

ด้านปัจจัยเอื้อสำหรับการนิเทศ สำคัญความสำเร็จ โรงเรียนหานโพธิ์พิทยาคม ได้สรุปปัจจัยเอื้อสำหรับการนิเทศ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วย

๑. วัฒนธรรมและค่านิยมที่เข้มแข็งในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนโดย ฝ่ายบริหารและคณะครู ได้สร้างวัฒนธรรมความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน ได้กำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัด เพื่อเป็นเป้าหมายในการปฏิบัติงาน สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้เสีย ถึงคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
๒. การพัฒนาความรู้และเทคนิคการนิเทศภายในแก่ครูและผู้บริหาร โรงเรียนดำเนินการพัฒนาครูในหลายรูปแบบที่สอดคล้องกับเนื้อหาการนิเทศ เพื่อได้น้ององค์ความรู้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
๓. การกำหนดบทบาทการนิเทศที่ชัดเจนของผู้บริหารและครู โรงเรียนกำหนดบทบาท หน้าที่ของผู้บริหารและครูอย่างชัดเจน เป็นคำสั่งการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็น รูปธรรม มีการกำกับติดตามการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย

๔. การกำหนดขั้นตอนและแบบรายงานการนิเทศที่ สะดวก ถูกต้อง และเป็นรูปธรรม โรงเรียน กำหนดขั้นตอนการนิเทศแบบคู่สัญญา ที่ครูสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม สร้างความสะดวกให้กับครูและ การรายงาน ที่ไม่เป็นภาระยุ่งยาก สามารถนำผลการรายงานไปใช้ประโยชน์ใน การพัฒนาการเรียนการสอนได้

เครื่องมือการนิเทศภายในแบบคู่สัญญา

ข้อปฏิบัติในการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. บันทึกรายละเอียดของผู้ถูกสังเกต
๒. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย (ครูผู้ที่เป็นคู่สัญญาของผู้รับการนิเทศ) ทำการสังเกตและประเมินในแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู
๓. การสังเกตให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย (ครูผู้ที่เป็นคู่สัญญาของผู้รับการนิเทศ) ทำการสังเกตพร้อมกัน
๔. การประเมินระดับคุณภาพพฤติกรรม ผู้ประเมินพิจารณาในช่องรายการประเมินแต่ละ ข้อมีระดับผลการประเมินพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของครูโรงเรียนห่านโพธิ์พิทยาคม จาก การใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบคู่สัญญา มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด แบบสอบถาม เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ คือ
 - ระดับ ๕ หมายถึง พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด
 - ระดับ ๔ หมายถึง พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก
 - ระดับ ๓ หมายถึง พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับปานกลาง
 - ระดับ ๒ หมายถึง พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับน้อย
 - ระดับ ๑ หมายถึง พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๑ แบบประเมินพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนทานโพธิ์พิทยาคม
จากการใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบคู่สัญญาของโรงเรียนทานโพธิ์พิทยาคม
ด้านนิเทศก่อนการสอน

ผู้รับการนิเทศชื่อ			
ระดับชั้น	กลุ่มสาระการเรียนรู้		
วิชา	วันที่		
ภาคเรียนที่	ปีการศึกษา	ครั้งที่	
ผู้นิเทศ	☐ ตนเอง ☐ เพื่อนครู ☐ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ☐ คณะกรรมการนิเทศ ☐ หัวหน้าวิชาการ ☐ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน		

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา						
1	ใช้แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ได้มีการวิเคราะห์หัวข้อเรื่อง เพื่อให้ได้หัวข้อหลักและหัวข้อย่อยที่ต้องการ					
2	วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดชัดเจน ครอบคลุม K, P, A, C					
3	มีโครงสร้างรายวิชา					
4	มีหน่วยการเรียนรู้ชัดเจน มีองค์ประกอบครบถ้วน					
การวางแผนและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้						
5	มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครบถ้วน และบันทึกข้อมูลในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน อ่านง่ายและเป็นระเบียบ					
6	กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับตัวชี้วัด ครอบคลุม					
7	แบ่งเวลาได้เหมาะสมกับตัวชี้วัด เนื้อหาและแบ่งได้ครบทุกกระบวนการเรียนรู้					
8	เลือกวิธีสอนได้เหมาะสมกับตัวชี้วัด ผู้เรียนและทรัพยากรที่มีอยู่					
9	มีเอกสารและสิ่งที่แนบครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การสร้างสื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอน						
10	สื่อการสอนตรงตามตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้					
11	สื่อการสอนสวยงาม ประณีต จูงใจ ทำให้เข้าใจเนื้อหาง่าย					
12	เนื้อหาเรียงลำดับตามตัวชี้วัดและครบถ้วนถูกต้องทันสมัย					
13	เนื้อหากระชับรัดกุม เข้าใจง่าย ได้รับความชัดเจนในรูปแบบการบรรยาย มีขนาดเหมาะสมมีการเน้นหัวข้อหลัก หัวข้อรอง และจุดสำคัญ					
การสร้างแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ						
14	ข้อสอบตรงตามตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้					
15	คำถามชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย และมีคำตอบแน่นอนไม่กำกวม พิมพ์ได้ถูกต้อง ตามประเภทของข้อสอบ					

คะแนนรวม.....

เฉลี่ยรวม.....

ระดับคุณภาพ.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้นิเทศ
(.....)

ตอนที่ ๒ แบบประเมินพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนห่านโพธิ์พิทยาคม
จากการใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบคู่สัญญาของโรงเรียนห่านโพธิ์พิทยาคม
ด้านนิเทศการปฏิบัติการสอน

ผู้รับการนิเทศชื่อ		
ระดับชั้น	กลุ่มสาระการเรียนรู้	
วิชา	วันที่	
ภาคเรียนที่	ปีการศึกษา	ครั้งที่
ผู้นิเทศ ☐ ตนเอง ☐ เพื่อนครู ☐ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ☐ คณะกรรมการนิเทศ ☐ หัวหน้าวิชาการ ☐ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน		

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา						
1	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิด					
2	กิจกรรมการสอนสามารถบรรลุตัวชี้วัด					
3	ใช้เนื้อหาครบถ้วนตามตัวชี้วัดและจุดประสงค์					
4	ให้เนื้อหาตามลำดับ แยกย่อยเนื้อหา ทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายและสรุปเนื้อหาที่สำคัญทุกครั้ง					
5	ใช้เทคนิควิธีสอนให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนตลอดเวลา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
ด้านการใช้สื่อการสอน						
6	ใช้สื่อประกอบการสอนเหมาะสมกับกิจกรรมและตัวชี้วัด					
7	นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอนในการสร้างองค์ความรู้					
ด้านพฤติกรรมการสอน						
8	ใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย น้ำเสียงชัดเจน เร้าอารมณ์ น่าสนใจ					
9	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน มีความเป็นกันเอง สนใจผู้เรียน อ้อมแอ้มแจ่มใสมีสีหน้าท่าทางน่าสนใจ					
10	ครูผู้สอนได้มีการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวชี้วัดให้กับผู้เรียน					
11	ครูได้ชี้แนะความบกพร่องและแนวทางแก้ไขปัญหา ให้กับนักเรียนทุกคน					
ด้านการวัดผลประเมินผล						
12	ครูมีการวัดผลและประเมินผลหลากหลาย					
13	ครูมีการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา					
14	ครูมีการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ					

คะแนนรวม.....

เฉลี่ยรวม.....

ระดับคุณภาพ.....

ตอนที่ ๓ แบบประเมินพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนห่านโพธิ์พิทยาคม
 จากการใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบคู่สัญญา (Buddy) ของโรงเรียนห่านโพธิ์พิทยาคม
 ด้านการนิเทศหลังปฏิบัติการสอน (นำผลมาจากการเข้าสังเกตการสอนในชั้นที่๒ มาเขียน
 บรรยาย)

แบบบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูคู่สัญญา

ผู้รับการนิเทศชื่อ	
ระดับชั้น	กลุ่มสาระการเรียนรู้
วิชา	วันที่
ภาคเรียนที่	ปีการศึกษา
	ครั้งที่
ผู้นิเทศ ☐ ตนเอง ☐ เพื่อนครู ☐ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ☐ คณะกรรมการนิเทศ ☐ หัวหน้าวิชาการ ☐ รองผู้อำนวยการโรงเรียน ☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน	

พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูคู่สัญญา	
.....	
.....	
.....	
จุดเด่น	จุดควรพัฒนา
.....
.....
.....
.....
ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนา	
.....	
.....	
.....	

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต
 (.....)
/...../.....

ตอนที่ 4 สรุปผลการนิเทศการสอน

คำชี้แจง

ให้ผู้นิเทศนำผลการนิเทศมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับคุณภาพ
มากกว่า 4.51	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
ต่ำกว่า 1.50	น้อยที่สุด

สรุปผลการนิเทศ

ครั้งที่นิเทศ	ระดับคุณภาพ		แลกเปลี่ยนหลังการสอน
	นิเทศก่อนสอน	นิเทศขณะสอน	
นิเทศครั้งที่ ๑			จุดเด่น..... จุดด้อย.....
นิเทศครั้งที่ ๒			จุดเด่น..... จุดด้อย.....
นิเทศครั้งที่ ๓			จุดเด่น..... จุดด้อย.....
นิเทศครั้งที่ ๔			จุดเด่น..... จุดด้อย.....

ข้อเสนอแนะ.....

(ลงชื่อ).....ผู้นิเทศ
(.....)

แบบฟอร์มสรุปการนิเทศภายในแบบคู่สัญญา (Buddy) ในกิจกรรมวัน “Symposium”
วันที่.....ณ โรงเรียนหানโพธิ์พิทยาคม อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง

● สิ่งที่ทำ

ข้าพเจ้า.....เป็นคู่สัญญา(Buddy)กับ.....
ได้รับการนิเทศการสอนจำนวน.....ครั้ง ในรายวิชา.....ชั้น.....
พบว่า (อธิบายสิ่งที่ตนเองประทับใจ การเปลี่ยนแปลงของตนเอง การสอน การแก้ปัญหา หรือสิ่งที่ตนเองได้
ดำเนินการหลังจากรับการนิเทศ)

.....
.....
.....
.....

● ผลที่เกิด

(อธิบายผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง ด้านพฤติกรรม ด้านการสอน ด้านการวัดประเมินผล ด้านการใช้สื่อ บรรยากาศ
 ฯลฯ ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน พฤติกรรมการเรียน ความรับผิดชอบ ผลสัมฤทธิ์ ฯลฯ

.....
.....
.....
.....

● บทเรียนที่ได้

(เขียนอธิบายสิ่งที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรมนิเทศภายในแบบคู่สัญญา (Buddy) ตลอดภาคเรียนที่ผ่านมา)

.....
.....
.....
.....

● สิ่งที่จะทำต่อไป

(เขียนอธิบายว่าจะทำอย่างไรต่อไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้การนิเทศแบบคู่สัญญา(Buddy)

.....
.....
.....

(ลงชื่อ).....ผู้ถอดประสบการณ์
(.....)

รายชื่อคณะกรรมการผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นายเรืองเดช เรืองพริ้ม	ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นายเชี่ยวชาญ คงสกุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนห่านโพธิ์พิทยาคม

ผู้จัดทำ

๑. นางสาวเนาวรัตน์	สังข์โพธิ์	ประธานกรรมการ
๒. นางระเบียบ	สุขมิ่ง	กรรมการ
๓. นายโชคชัย	สุดเรือง	กรรมการ
๔. นางวิธวินท์	บุญรัตน์	กรรมการ
๕. นางสาวกัณทิมา	จันทร์แจ่ม	กรรมการ
๖. นางเพ็ญศรี	เรืองสุวรรณ	กรรมการ
๗. นายอภัย	พงศ์ไพบูลย์	กรรมการ
๘. นางอำไพ	นาสินทร์	กรรมการ
๙. นายพรชัย	คงดำนิ	กรรมการ
๑๐. นางสาวมณฑิตา	แสงเดช	กรรมการ
๑๑. นางมยุรี	ฤทธิ์มาก	กรรมการ
๑๒. นายนิคม	แสงเพิง	กรรมการ
๑๓. นางสุจิตรา	หนูสิงห์	กรรมการ
๑๔. นายณัฐพงษ์	สังทอง	เลขานุการ

ผู้ตรวจทาน

๑. นางพาริตา	ดั่งดล
๒. นางนาฏยา	ด่อนแก้ว